

‘मनवे’ मनुष्यार्थं, ‘चकर’ कृतवानस्मि, सर्वस्य लोकस्यानिष्ट-
निवारणाय वृत्रं हत्वा दृष्टप्राप्तये वृष्टिमुत्पादितवानस्मी-
त्यर्थः ॥

अथ हविषो याज्यामाह । “स यो वृषा वृष्णियेभिः स-
मोकाः । महो दिवः पृथिव्याश्च सम्राट् । सतीनसत्त्वा हव्यो
भरेषु । मरुत्वान्नो भवत्विन्द्र ऊतीः” इति । ‘यः’ इन्द्रः, वृषत्वा-
दिगुणकः ‘सः’ इन्द्रः, ‘नः’ अस्मान् प्रति, ‘मरुत्वान्’ मरुद्भिर्युक्तः,
‘ऊतीः’ रक्षणहेतुः, ‘भवतु । के ते गुणा इति ते अभिधोयन्ते,
‘वृषा’ कामानां वर्षयिता, वृष्णियशब्दो बलनामसु पठितः,
‘वृष्णियैः’ बलैः, ‘समोकाः’ संयुक्ताः, ‘महः’ महत्याः । ‘दिवः’,
‘पृथिव्याश्च’, ‘सम्राट्’ स्वामी सन्, सम्यग्राजमानः, ‘सतीन’
शब्दो जलनामसुपठितः, ‘सतीनसत्त्वाः’ वृद्धात्मकजलस्रवाः,
भ्रियन्ते सम्पाद्यन्ते हवींषि येषु यागेष्विति ‘भराः’ यागाः,
तेषु ‘हव्यः’ आह्वानार्हः ॥

अथेन्द्राय वृत्रतुरे ललामं प्राश्टङ्गमालभेतेत्यस्य पशोः
सूक्ते वपायाः पुरोऽनुवाक्यामाह । “इन्द्रो वृत्रमतरवृत्रतूर्य्ये
[६] । अनाष्टय्यो मघवा शूर इन्द्रः । अन्वेनं विशो अमदन्त
पूर्वीः । अयं राजा जगतश्चर्षणीनाम्” इति । अयम्, इन्द्रः,
‘वृत्रतूर्य्ये’ वृत्रबधनिमित्ते युद्धे, ‘वृत्रम्’, ‘अतरत्’ विनाशितवान्,
सः ‘इन्द्रः’, ‘अनाष्टय्यः’ केनापि तिरस्कृर्त्तुमशक्यः, ‘मघवा’
धनवान्, ‘शूरः’ विक्रमयुक्तः, ‘पूर्वीः’ पूर्वकालीनाः, ‘विशः’
प्रजाः, ‘अन्वेनं’ इन्द्रमन्वमदन्त, वृत्रबधेनेन्द्रे हृष्टे सति प्रजा